

АРТУР КОНАН ДОЙЛ

ETIENNE GERARDS
BEDRIFTER

Артур Конан Дойл
Etienne Gerards Bedrifter

«Public Domain»

Дойл А.

Etienne Gerards Bedrifter / А. Дойл — «Public Domain»,

Содержание

I.	5
II.	16
Конец ознакомительного фрагмента.	21

Arthur Conan Doyle

Etienne Gerards Bedrifter

I.

Hvorledes Brigaderen besejrede det korsikanske Broderskab

Naar Kejsers Napoleon havde Brug for en flink Soldat, var han altid villig til at erindre Etienne Gerards Navn, medens det ikke sjældent undgik hans Opmærksomhed, naar der uddeltes Belønninger. Imidlertid var jeg dog Oberst, da jeg var otte og tyve, og Brigadechef, da jeg fyldte en og tredive, saa jeg har ingen Grund til at være utilfreds med min Karrière. Havde Krigen endnu blot varet to eller tre Aar, havde jeg maaske faaet Marschalstaven, og den Mand, der havde den i sin Haand, var blot et Skridt fra en Trone. Murat havde ombyttet sin Husarhue med en Krone, og en anden Let-Kavallerist kunde maaske opnaa det samme. Alle disse Drømme blev imidlertid tilintetgjorte ved Waterloo, men alligevel vil mit Navn være tilstrækkeligt kendt af dem, der med mig har taget Del i Kejserdømmets store Krige.

De overraskende Kendsgerninger, som jeg skal berette om i Aften, har jeg hemmeligholdt i Kejsers Levetid, fordi jeg gav ham mit Løfte om at gøre det, men jeg tror ikke, at det kan skade nogen, at jeg nu omtaler den betydningsfulde Rolle, jeg spillede ved denne Lejlighed. Jeg vil imidlertid tillade mig en kort Bemærkning, før jeg begynder min Fortælling. I maa altid erindre, at Fortælleren har *levet med* i Historien. Jeg vil fortælle om, hvad mine Ører har hørt, og hvad mine Øjne har set, saa I maa ikke afbryde mig ved at fremkomme med Meninger eller Domme, der skriver sig fra en eller anden Pennehelt, som har skrevet nogle historiske Erindringer. Meget er skjult for saadanne Folk, og der er hændet Ting, hvorom Verden aldrig vil faa Besked. For mit eget Vedkommende kunde jeg fremkomme med meget overraskende Oplysninger, saafremt jeg ikke følte mig forpligtet til at tie.

Lad mig imidlertid komme til Sagen.

Da Kejseren efter Fredslutningen i Tilsit 1807 vendte tilbage til Paris, tilbragte han sin meste Tid sammen med Kejsersinden og Hoffet i Fontainebleau. Han stod den Gang paa Højden af sin Magt. I tre paa hinanden følgende Felttog havde han pryglet Østerrigerne, slaaet Prøjserne til Jorden og frydet Russerne ved at gaa over paa højre Side af Niemen. Kun den gamle Bulldog bag Kanalen knurrede stadig, men kunde af gode Grunde ikke komme af Stedet. Saafremt vi paa dette Tidspunkt havde faaet Verdensfreden i Stand, vilde Frankrig have været mægtigere end nogen anden Nation siden Roms Dage.

Vort Husarregiment og Gardens beredne Jægere blev den Gang indkvarterede i Fontainebleau. Det er, som I alle ved, kun en lille By, gemt i store Skove, og det var besynderligt den Gang at se den fyldt med Storhertuger, Kurfyrster og Prinser, der flokkedes omkring Napoleon som Hunde omkring deres Herre, hver især i Haab om, at der skulde blive tilkastet dem et Ben. Der blev talt mere Tysk end Fransk paa Gaderne, thi de, der denne Gang havde hjulpet os, var komne for at faa Belønningen, medens de, der havde været vore Modstandere, var komne for at prøve paa at slippe for Straf.

Og bestandig red den lille Mand med det blege Ansigt og de kolde graa Øjne ud paa Jagt hver Morgen, tavs og utilnærmelig, og ham fulgte hele Slænget, der lurede paa hvert Ord af hans Mund. Naar han saa kom i det Humør, kunde han kaste hundrede Kvadratmil hen til En, runde et Kongedømme af til en Flod eller beskære et andet ved en Bjærgkæde. Det var paa den Maade, han plejede at gøre Forretninger, denne lille Artillerist, som vi havde hævet saa højt ved vore Sabler og vore Bajonetter. Han vidste lige saa godt som vi, hvor hans Magt kom fra. Vi indrømmede, at han var den største Hærfører i Verden, men glemte heller ikke, at han havde de bedste Soldater at anføre.

En Dag, da jeg sad i mit Kvarter og spillede Kort med den unge Morat af Jægerne, blev Døren aabnet, og ind traadte Lasalle, vor Oberst. Morat og jeg sprang op og gjorde Honnør.

"Min Gut," sagde han og klappede mig paa Skulderen. "Kejseren vil tale med Dem Klokken fire."

Alt i Værelset kørte rundt for mig ved disse Ord, og jeg maatte gribe med Hænderne i Bordkanten.

"Hvorledes!" raabte jeg; "Kejseren!"

"Netop!" sagde han og smilede af min Forbavselse.

"Men Kejseren aner dog næppe min Eksistens, Oberst," svarede jeg, "hvorforsender han saa Bud efter mig?"

"Ja, det er netop, hvad jeg heller ikke kan forstaa," sagde Lasalle, imedens han snoede sit Overskæg. "Imidlertid faar hver Mand sin Chance her i Livet. Jeg har haft min, i modsat Fald vilde jeg ikke have været Oberst for tiende Regiment. Hvem ved, om dette ikke er det første Skridt hen imod den trekantede Hat."

Klokken var kun to, da han forlod mig. Jeg gik frem og tilbage i Værelset i den største Ophidselse. Hvad vilde dog Kejseren tale med mig om? Det faldt mig ind, at han maaske havde hørt om de Kanoner, vi havde erobret ved Austerlitz, men alligevel? Der var saa mange, der havde taget Kanoner ved Austerlitz, og to Aar var gaaede siden den Gang. Saa blev jeg pludselig bange for, at han havde sendt Bud efter mig for at skælde mig ud. Han syntes ikke om vore Dueller, og efter Fredslutningen havde jeg haft en eller anden Spøg for i saa Henseende inde i Paris.

Da Klokken var halv fire, hørte jeg Sabelraslen og faste Trin udenfor min Dør. Det var atter Lasalle, og med ham fulgte en halt lille Herre, meget pillent og sirligt paaklædt i en sort Dragt. I Armeen vedkendte vi os ikke mange Civilister, men dette var en af dem, som det ikke var tilraadeligt at se over Hovedet. Jeg havde kun at betragte disse funklende Øjne, den latterlige Opstoppnæse og den fast sammenknebnede Mund for at vide, at jeg stod ved Siden af den eneste Mand i Frankrig som selv Kejseren maatte tage Hensyn til.

"Det er Hr. Etienne Gerard, Hr. de Talleyrand," præsenterede Lasalle.

Jeg hilste, og Statsmanden tilkastede mig et kort, skarpt, undersøgende Blik, der traf mig som en Kaardespids.

"Har De forklaret Løjtnanten, under hvilke Omstændigheder han i Dag bliver kaldet til Kejseren?" spurgte han med sin tørre, pibende Stemme.

Det var saa store Modsætninger, disse to Mænd, at jeg ikke kunde lade være at betragte snart den ene, snart den anden. Den ene, den sortklædte, snu Politiker, den anden, den svære, sabelraslende blaa Husar. Saa tog de begge Plads, Talleyrand lydløst, Lasalle med en Larm, som om et helt Regiment satte sig ned. Paa sin sædvanlige, buldrende Maade sagde han:

"Nu skal jeg forklare Dem, hvorledes Sagen forholder sig, min Knøs. Jeg var hos Kejseren i hans Privatkabinet i Formiddags, da der blev bragt ham et Brev. Han aabnede det, og det gav saadan et Sæt i ham, at Papiret fløj hen ad Gulvet. Jeg tog det op til ham, men han stirrede stadig paa Muren foran sig, som om han saa Spøgelser. "Fratelli dell' Ajaccio," mumlede han, "Fratelli dell' Ajaccio." Jeg giver mig ikke ud for at kunne Italiensk og forstod derfor ikke, hvad han mente. Jeg troede, han havde mistet Forstanden, og De vilde have tænkt som jeg, Hr. de Talleyrand, saafremt de havde set hans Øjne. Han læste Brevet, og derefter sad han i over en halv Time uden at røre sig."

"Og De?" spurgte Talleyrand.

"Ja, jeg stod der uden at vide, hvad jeg skulde gøre. Men pludselig kom han til sig selv igen. Jeg formoder, Lasalle," sagde han, "at De har en eller anden ung og rask Officer i tiende Regiment?"

"Det er de allesammen, Sire," svarede jeg.

"Dersom De nu skulde udtage en, man kunde stole paa, naar det gjaldt, men som ikke tænker for meget – De forstaaer mig, Lasalle, hvem vilde De saa vælge?"

"Jeg forstod, at han ønskede en Mand, der ikke vilde grunde for meget over hans Planer."

"Jeg har En," sagde jeg, "kun Sporer og Overskæg og uden en Tanke udover Pigebørn og Heste."

"Det er en Mand, jeg kan bruge," svarede Napoleon, "bring ham op i mit Privatkabinet Klokken fire i Eftermiddag."

"Dette er Grunden til, at jeg er kommen til Dem, min Ven, og beder Dem nu at gøre 10endes Husarer Ære."

Jeg blev egentlig ikke særlig henrykt over min Obersts Bevæggrunde, og mit Ansigt maa have afspejlet min Sindsstemning, thi Lasalle gav sig til at le, og selv fra Talleyrand lød der en munter Klukken.

"Endnu et Ord, inden De gaar, Hr. Gerard," sagde Talleyrand. "De kommer maaske nu ind i et vanskeligt Farvand, og De kan i saa Fald finde en daarligere Lods end jeg. Ingen af os har nogen Anelse om, hvad denne Affære betyder, og sagt i Fortrolighed er det af den største Betydning for os, der bærer Frankrig paa vore Skuldre, at holde os underrettede om alt, hvad der foregaar. Forstaar De mig, Hr. Gerard?"

Jeg havde ærlig talt ikke den fjerneste Idé om, hvad han mente, men jeg bukkede let og lod det faa Udseende af, at jeg var ganske af hans Mening.

"Læg da nøje Mærke til alt og fortæl ingen noget som helst," sagde Talleyrand, "Oberst Lasalle og jeg vil ikke vise os i Følgeskab med Dem. Men vi venter paa at høre Dem fortælle og vil give Dem vort Raad, naar vi har faaet at vide, hvad der er passeret mellem Kejseren og Dem. Og nu maa De gaa, thi Kejseren tilgiver aldrig Mangel paa Punktlighed."

Derefter gik jeg til Fods til Slottet, som kun laa hundrede Skridt borte. Jeg gik ind i Modtagelsesværelset, hvor Duroc, iført en ny, skarlagensrød og guldbroderet Klædning spadserede rundt mellem en ventende Skare. Jeg hørte ham i Forbifarten sagne meddele Hr. de Caulaincourt, at det var tyske Fyrster, hvoraf den ene Halvdel ventede paa at blive Konger, medens den anden Halvdel allerede følte Tiggerstaven i Haanden.

Da Duroc hørte mit Navn, viste han mig ind, og straks efter stod jeg overfor Kejseren.

Jeg havde de hundrede Gange set ham under Slaget, men aldrig før staaet Ansigt til Ansigt med ham. Men selv en Mand, der ikke kendte Kejseren, vilde blive slaaet af hans besynderlige, hypnotiserende Blik, og det fortælles, at Augereau, der var en Mand, som ellers ikke kendte til Frygt, skælvede for Napoleons Blik paa en Tid, hvor Kejseren var en ukendt Soldat. Imidlertid saa han meget venligt paa mig og befalede mig at blive staaende ved Døren. De Meneval skrev efter hans Diktat og saa imellem hver Sætning op paa Kejseren med sine fugtige Puddeløjne.

"Det er tilstrækkeligt, De kan gaa," afbrød Kejseren ham. Efter at Sekretæren havde forladt Værelset, gik han over imod mig med Hænderne paa Ryggen og saa op og ned ad mig uden at sige et Ord. Skønt han var en lille Mand, holdt han meget af at have flotte Folk omkring sig, saa jeg tror, at mit Ydre tilfredsstillede ham. Jeg havde bøjet den ene Haand til Hilsen, medens den anden hvilede paa Sabelhæftet, og jeg saa lige frem for mig, som en Soldat bør gøre.

"Naa, Hr. Gerard," sagde han endelig, medens han bankede med Pegefingeren paa en af Guldknapperne i min Pelisse, "det er bleven mig fortalt, at De er en meget fortjenstfuld ung Officer. Deres Oberst har givet Dem det bedste Skudsmaal."

Jeg ønskede at give et udmærket Svar, men kunde ikke faa Lasalles dumme Bemærkning om "kun Sporer og Overskæg" ud af Hovedet, og saa endte det med, at jeg slet ikke svarede. Kejseren lagde nøje Mærke til mit Minespil, men syntes behagelig berørt over, at der intet Svar kom.

"Jeg tror, De netop er den Mand, som jeg behøver," sagde han. "Tapre og begavede Mænd omgiver mig overalt, men en tapper Mand, som – ". Han fuldendte ikke Sætningen, og jeg maa tilstaa, at jeg ikke begreb, hvor han vilde hen! Jeg indskrænkede mig til en Forsikring om, at han kunde stole paa mig til Døden.

"Saa vidt jeg har forstaaet, er De en dygtig Fægter?" sagde han endelig.

"Taalelig, Sire," sagde jeg.

"De blev valgt af Deres Regiment til at slaas med Mesterfægteren af Chambarants Husarer?"
Det glædede mig, at han kendte saa meget til mine Bedrifter. "Ja Deres Majestæt, mine Kammerater gjorde mig den Ære!"

"Og for at holde Dem i Træning fornærmede De seks Fægtemestre i Ugen før Duellen!"

"Jeg opnaaede syv Kampe i lige saa mange Dage, Sire!"

"Og De slap fra det uden en Skramme?"

"Manden fra det 23de lette Infanteri-Regiment saarede min venstre Albue, Sire."

"Lad være med den Slags Narrestreger, Monsieur," raabte han i et af disse pludselige Vredesanfald, der var saa betegnende for ham. "Tror De, at jeg ansætter mine Veteraner som Fægtemestre, for at De skal praktisere Kwart og Ters paa dem? Hvorledes skal jeg kunne staa Ansigt til Ansigt med Evropa, naar mine Soldater vender Vaabnene? mod hverandre? Blot endnu et Ord om Deres Dueller, og jeg skal knuse Dem mellem disse Fingre."

Jeg saa hans lille tykke Haand fare forbi mine Øjne, og hans Stemme var slaet over i den mest uharmoniske Hvæsen. Det prikkede og stak i min Hud, og jeg vilde i det Øjeblik med Glæde have byttet Plads med en enlig Soldat, der stod overfor en hel fjendtlig Hær. Han vendte sig om imod Bordet, drak en Slurk Kaffe, og da han atter viste mig sit Ansigt, var ethvert Spor af Stormen forsvunden, og han havde atter det besynderlige Smil, der kom paa hans Læber, men aldrig i hans Øjne.

"Jeg har Brug for Dem, Hr. Gerard," sagde han, "og behøver et godt Sværd ved min Side. Der er visse Grunde, hvorfor jeg vælger Dem. Men først og fremmest forlanger jeg Deres ubrødelige Tavshed. Saa længe jeg lever, maa intet af, hvad der sker mellem os i Dag, komme til noget Menneskes Kundskab."

Jeg tænkte paa Talleyrand og Lasalle, men afgav Løftet.

"For det andet ønsker jeg ikke at høre Deres Meninger eller Forslag. Jeg forlanger kun, at De skal gøre, som jeg befaler."

Jeg bukkede.

"Det er Deres Sværd, jeg har Brug for, ikke Deres Hjerne. Jeg besørger Tænkningen. Forstaar De?"

"Ja, Sire!"

"De kender Kanslerens Buegang?"

Jeg bukkede.

"De kender ogsaa det store, dobbelte Fyrretræ, Jagthundenes Samlingsplads i Tirsdags?"

Saaframt Kejseren havde vidst, at jeg der satte en lille Pige Stævne tre Gange om Ugen, vilde han ikke have spurgt mig. Jeg bukkede atter.

"Meget godt. Mød mig paa dette Sted Kløkken ti iaften!"

Jeg var kommen saa vidt, at jeg ikke blev forbavset mere over noget som helst. Hvis han havde forlangt, at jeg skulde indtage hans Plads paa den kejserlige Trone, havde jeg ikke haft andet Svar end et tavst Buk.

"Vi vil da vandre ind i Skoven sammen," fortsatte Kejseren. "De maa være bevæbnet med Sabel, men ikke med Pistoler. De maa ikke tiltale mig, og jeg siger intet til Dem. Tavse gaar vi fremad. De forstaar?"

"Jeg forstaar, Deres Majestæt!"

"Efter en Tids Forløb vil vi faa Øje paa en Mand eller, sandsynligere, paa to Mænd under et bestemt Træ. Vi nærmer os dem. Giver jeg Dem et Tegn, maa De være rede til Forsvar. Giver jeg mig derimod i Samtale med disse Mænd, maa De vente og se, hvad der sker. Men har De først trukket blank, maa De sørge for, at ingen af dem, hvis der er to, undslipper. Jeg vil selv hjælpe Dem."

"Sire," udbrød jeg, "jeg tvivler ikke om, at mit Sværd nok skal gøre det af med to. Men vilde det ikke være bedre, om jeg tog en Kammerat med, frem for at De skal udsætte Dem for en saadan Kamp?"

"Saa, saa, saa," sagde han, "jeg har været Soldat, før jeg blev Kejser. De tror maaske ikke, at en Artillerist har en Sabel saa vel som en Husar? Imidlertid beordrede jeg Dem ikke at modsige mig. De har kun at gøre, hvad jeg befaler. Men er Sablerne først en Gang dragne af Skeden, maa ingen af disse Mænd slippe levende bort."

"Det skal de ikke komme til, Sire!" bemærkede jeg.

"Meget vel. Jeg har ikke flere Instrukser til Dem. De kan gaa."

Jeg gik henimod Døren, da en Tanke fo'r gennem min Hjerne og fik mig til at vende om.

"Jeg kommer til at tænke paa, Sire – " begyndte jeg.

Han sprang løs paa mig som et vildt Dyr. Jeg troede virkelig, at han vilde have slaaet mig.

"Tænke!" skreg han, "De, De! Tror De, at jeg valgte Dem, fordi De skulde tænke? Lad mig bare høre at De gør det en Gang til! De, den eneste, som – ! naa, lige meget, De møder altsaa ved Fyrretræet Klokken ti i Aften!"

Død og Pine, hvor jeg var glad ved at slippe ud af det Værelse. Naar jeg har en god Hest under mig og et Sværd ved Lænden, ved jeg, hvad jeg har at gøre, men naar jeg taler med Kejseren, føler jeg mig som en Trænhest, der er kommen ud at køre i Kalesche. Derfor var jeg rigtig glad ved atter at komme ud i Luften, og jeg mere løb end gik over Pladsen til mit Kvarter, som en Skoledreng, der var sluppen bort fra Læreren.

Da jeg aabnede Døren, var det første, jeg fik Øje paa, et Par himmelblaa Bukser og et Par sorte Knæbenklæder. Indehaverne af disse sprang begge op, og der blev hilst.

"Hvad Nyt?" skreg de i Munden paa hinanden.

"Intet!" svarede jeg.

"Kejseren har altsaa nægtet at modtage Dem?"

"Nej, jeg har talt med ham!"

"Og hvad sagde han?"

"Hr. de Talleyrand," svarede jeg, "jeg maa beklage, at det er mig umuligt at fortælle Dem noget som helst. Jeg har lovet Kejseren det."

"Pyt, smukke, unge Mand," svarede han og gned sig kattevenligt op ad mig, "det bliver mellem Venner, og De forstaa, at det ikke kommer udenfor disse fire Vægge. Iøvrigt indvier Kejseren mig altid i sine Hemmeligheder!"

"Der er kun et Minuts Gang til Slottet, Hr. de Talleyrand," svarede jeg, "og saafremt det ikke er for megen Ulejlighed, beder jeg Dem gaa derhen og bringe mig Kejsersens skriftlige Tilladelse til, at jeg maa indvi Dem i Hemmeligheden. Jeg skal da med stor Fornøjelse fortælle Dem alt."

Han viste smilende Tænder, som den gamle Ræv han var.

"Hr. Gerard synes at være lidt opblæst," udbrød han. "Han er aabenbart for ung til at se Tingene i deres rette Lys. En Gang, naar han bliver ældre, vil han sikkert forstaa, at det ikke altid er klogt af en underordnet Kavallerist at give affejende Svar!"

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde svare hertil, men Lasalle kom mig til Hjælp.

"Knøsen har min Tro Ret!" sagde han, "havde jeg vidst, at han havde givet sit Løfte, havde jeg ikke spurgt. De ved meget godt, Hr. de Talleyrand, at saafremt han havde svaret Dem, vilde De have let i Skægget og ofret ham de samme Tanker som jeg den Bourgogne-Flaske, der er tømt. Hvad mig selv angaar, kan jeg kun sige, at tiende Regiment ikke vilde have Plads til ham, og at vi vilde miste vor bedste Fægter fra samme Øjeblik, jeg hørte ham aabenbare Kejsersens Hemmelighed."

Diplomaten blev endnu mere bitter, da han saa, at jeg fik Medhold hos min Oberst.

"Jeg har ladet mig fortælle, Oberst de Lasalle," sagde han med isnende Værdighed, "at Deres Meninger har en betydelig Vægt indenfor det lette Kavalleris Rammer. Skulde jeg komme i det Tilfælde, at jeg behøver Oplysninger om denne Del af Hæren, vil jeg være meget lykkelig ved at kunne spørge Dem til Raads. I Øjeblikket er det imidlertid et diplomatisk Spørgsmaal, der foreligger, og De vil maaske tillade mig at danne mig mit eget Skøn om den Ting. Saa længe Ansvaret for Frankrigs Velfærd og Hensynet til Kejsersens Sikkerhed hviler paa mine Skuldre, vil jeg bruge ethvert

Middel, der kan fremme begge, selv om det sker imod Kejsereens personlige Ønske. Jeg har den Ære at anbefale mig, Oberst de Lasalle!"

Han tilkastede mig et meget unaadigt Blik og gik med smaa, hurtige og lydløse Skridt ud af Værelset.

Jeg kunde se paa Lasalles Ansigt, at han ingenlunde satte Pris paa at have den mægtige Minister til Fjende. Han rev en Ed eller to af sig, greb sin Sabel og sin Hue og skyndte sig ned ad Trappen. Da jeg kiggede ud af Vinduet, saa jeg, at en svær, blaa og en hinkende, sort Mand fulgtes sammen hen ad Gaden. Talleyrand var tilsyneladende meget fornærmet. Lasalle svingede med Armene og talte hurtigt, saa jeg antog, at han søgte at faa Freden i Stand.

Kejsereen havde befalet mig ikke at tænke, og jeg gjorde mit bedste for at adlyde ham. Jeg tog Kortene op fra Bordet, hvor jeg havde kastet dem, og prøvede paa at udfinde nogle nye Tricks i Ecarté. Men jeg kunde ikke en Gang huske Trumferne og kastede i Fortvivlelse Kortene paa Gulvet. Saa trak jeg min Sabel og øvede mig, indtil jeg var træt, men det var altsammen til ingen Nytte. Min Tanke vil arbejde paa Trods af min Vilje. Klokkeren ti skulde jeg møde Kejsereen i Skoven. Af alle de besynderlige Begivenheder, jeg havde oplevet i mit Liv, var denne sidste sikkert den, jeg mindst havde drømt om, da jeg i Morges sprang ud af Sengen. Men Ansvar, det frygtelige Ansvar! Det hvilede helt paa mine Skuldre; der var ingen til at dele det med mig. Ofte havde jeg set Døden i Øjnene paa Slagmarken, men aldrig havde jeg vidst, hvad Frygt var, før i dette Øjeblik. Men saa betænkte jeg, at jeg kun kunde gøre mit bedste som en tapper og brav Soldat og først og fremmest adlyde de Ordre, jeg havde faaet. Og dersom det gik godt, vilde denne Begivenhed sikkert blive Grundstenen til min Lykke. Saaledes tilbragte jeg Aftenen, vaklende mellem Haab og Frygt, indtil endelig Handlingens Time var nær.

Jeg passerede Gardens Barakker og Rækken af Caféer, alle fyldte med Uniformer. Jeg opfangede et Glimt af Blaas og Guld fra mine Kammeraters Uniformer, blandet med Infanteriets lysegrønne Farver. Der sad de alle og drak deres Vin og røg deres Cigarer, kun lidet anende, hvad deres Kammerat havde for. En af dem, min Eskadronchef, fik i Lampelyset et Glimt af mig at se og kom ud paa Gaden og raabte efter mig. Men jeg skyndte mig af Sted og vilde ikke høre ham. Bandende over min Døvhed gik han tilbage til sin Vinflaske.

Det er ikke vanskeligt at finde ind i Skoven ved Fontainebleau. De skyggefulde Træer dannede nemlig Fortsættelsen af Gaden, ligesom Tirailørerne danner Fronten i en Kolonne. Jeg drejede ind paa en Sti og kom hurtig hen til Pladsen ved det gamle Fyrretræ. Som jeg tidligere havde fortalt, havde jeg mine gode Grunde til at kende Stedet, og jeg takkede Skæbne for, at det ikke var en af hine Aftener, hvor Léonie ventede paa mig her. Det stakkels Barn vilde være død af Skræk ved Synet af Kejsereen. Enten vilde han have været for barsk overfor hende, eller han vilde – hvad der var værre – have været for venlig.

Maanen var i første Kvarter, og da jeg naaede Mødestedet, saa jeg, at jeg ikke var kommen først. Kejsereen gik da allerede frem og tilbage, med Hænderne paa Ryggen og Ansigtet bøjet ned mod Brystet. Han bar en stor graa Kappe og paa Hovedet en mægtig Hat. Jeg havde set ham i samme Dragt under vor Vinterkampagne i Polen, og der blev den Gang sagt, at han bar den, fordi Hatten var saadan en dejlig Forklædning. Han havde altid holdt meget af, hvad enten han var i Felten eller i Paris, at vandre rundt om Aftenen og lytte til Samtalerne i Kroerne eller ved Lejrilden. Da imidlertid hans Skikkelse saavel som den Maade, han bar sine Hænder paa, var velkendt, blev han næsten altid genkendt, og der blev derfor sjældent sagt andet, end hvad han helst vilde høre.

Min første Tanke var, at han var vred over, at jeg havde ladet ham vente, men da jeg nærmede mig ham, hørte jeg det store Kirkeur i Fontainebleau slaa ti. Det var altsaa ham, der var kommet for tidligt, og ikke mig, der var kommen for sent. Jeg huskede hans Befaling om ikke at fremkomme med nogen Bemærkning, og nøjedes derfor med at slaa Hælene sammen og hilse. Han kastede et Blik paa mig. Uden et Ord vendte han sig derefter om og vandrede langsomt ind i Skoven, fulgt af mig.

Vi vandrede over en Fjerdingsvej, og jeg vidste, allerede før vi naaede derhen, hvad der var vort Maal. Midt i en af de aabne Pletter staa der en splintret Stub af et kæmpemæssigt Træ. Det kaldes Abbedens Bænk, og der fortælles saa uhyggelige Historier om Stedet, at jeg kender mangan en tapper Soldat, der ikke vilde holde af at staa Skildvagt der, Men selvfølgelig tog jeg ikke mere Hensyn til en saadan Overtro end Kejseren gjorde, og da vi nærmede os, saa jeg, at to Mænd ventede paa os. Straks da jeg fik Øje paa dem, stod de omme bag Stubben, som om de var bange for at blive set, men da vi nærmede os, kom de os i Møde. Kejseren skottede tilbage efter mig og sagtnede sine Skridt, saa at jeg kom ham nær paa en Arms Længde. I kan nok tænke jer, at jeg havde Haanden paa Sabelhæftet, og at jeg havde et godt Øje til disse to Fyre, der nærmede sig os.

Den ene var usædvanlig høj og meget spinkel bygget, medens den anden nærmest var under Middelhøjde og bevægede sig paa en ret brøsig Maade. De bar begge sorte Kapper, som var slynget omkring dem og hang ned ved den ene Side, ganske som Murats Dragoner bruger dem. Deres Hatte var store og flade og lignede dem, jeg senere har set i Spanien, saa deres Ansigter laa i Skygge, men jeg kunde se deres Øjne glimte. Med den blege Maane bag dem og deres lange sorte Skygger foran dem, var det netop saadanne Fyre, man kunde vente at møde om Natten ved Abbedens Bænk.

Kejseren var standset, og ogsaa de to Fremmede stoppede op nogle faa Skridt fra os. Jeg havde sluttet mig tæt op til min Ledsagers Albue, saa at vi nu alle fire stod Ansigt til Ansigt, uden at der blev talt et Ord. Mine Øjne var især fæstede paa den høje Mand, fordi han stod mig nærmest, og efter at have iagttaget ham, blev jeg hurtig klar over, at han var i en frygtelig nervøs Ophidselse. Hele hans slanke Skikkelse skælvede, og jeg hørte en hurtig, anstrengt Stønnen som fra en dødstræt Hund. Pludselig gav en af dem et kort, hvislende Signal. Den høje Mand bøjede sin Ryg og sine Knæ som et Rovdyr, der skal til at springe, men før han kunde røre sig, var jeg sprungen frem foran ham med dragen Sabel. I samme Øjeblik gled den lille Mand forbi mig og begravede en lang Kniv i Kejsersens Bryst.

Min Gud! Dette Øjeblikks Rædsel! Det er et Mirakel, at jeg ikke selv faldt død om med det samme. Som i en Drøm saa jeg den graa Skikkelse svinge i konvulsiviske Bevægelser, og jeg opfangede i Maanelyset Glimt af tre Tømmer rødt Staal, der stak ud mellem Skuldrene. Saa faldt han med en sidste Stønnen om paa Græsset, medens Forbryderen, der havde begravet sit Vaaben i sit Offer, svingede med Armene og hylede af Glæde. Men jeg – jeg drev mit Sværd med rasende Kraft igennem hans Mellemgulv, og blot ved Slaget af Sabelhæftet mod hans Brystben slyngedes han seks Skridt tilbage, før han faldt. Jeg sprang derpaa ind paa den anden, grebet af en Blodtørst, som jeg ikke har følt hverken før eller senere. Da jeg vendte mig om, glimtede en Dolk for mine Øjne, og jeg følte det kolde Pust af den glide forbi min Hals og Bandittens Haandled støde imod min Skulder. Jeg stak efter ham med min Sabel, men han slap fra mig og flygtede hurtigt bort, idet han sprang som et Dyr over den maanebelyste Skovslette.

Men han skulde ikke undgaa mig paa den Maade. Jeg vidste, at Morderens Dolk havde fuldført sit Værk. Selv om jeg var ung, havde jeg set tilstrækkeligt af Krigen til at kende et dødeligt Saar. Jeg tøvede blot et Øjeblik for at berøre den kolde Haand.

"Sire! Sire!" skreg jeg; men da der ikke kom en Lyd til Svar og ikke en Bevægelse, medens den røde Cirkel paa Grønsværet blev større og større, saa vidste jeg kun alt for vel, at det var forbi. Da sprang jeg rasende op, kastede min Kappe og løb, saa hurtig mine Ben kunde bære mig, efter den Skurk, der endnu var i Live.

Aa, hvor jeg velsignede den Klogskab, der havde faaet mig til at trække i let Fodtøj og Gamascher! Og den lykkelige Tanke, som havde faaet mig til at kaste Kappen! Enten kunde Skurken forud ikke slippe af med sin Kappe, eller ogsaa var han for forskrækket til overhovedet at kunne tænke. Som det nu var, vandt jeg hurtig ind paa ham. Han maatte ganske have tabt Hovedet, thi han prøvede ikke en Gang paa at skjule sig i Skovens tættere Dele, men fløj af Sted over den ene aabne Plet efter den anden, indtil han kom ud paa Sletten, som fører ud til den aabne Karré ved Fontainebleau. Han løb godt, det er sandt, løb som en Kujon, der løber for sit Liv. Men jeg løb, som

Skæbnen løber i Hælene paa Forbryderen. Alen efter Alen vandt jeg ind paa ham. Saa sagtnede han Farten, og jeg kunde høre hans korte, stønnende Aandedræt. Karréens store Grav kom pludselig til Syne lige foran ham, og da han tilkastede mig et Blik over Skulderen, gav han et Skrig af Fortvivelse fra sig. I næste Sekund var han forsvunden for mit Blik.

Aldeles forsvunden, forstaar I. Jeg styrtede hen til Stedet og stirrede ned i det sorte Dyb. Havde han kastet sig derned? Jeg var ved at slaa mig til Taals med denne Forklaring, da en svag, snart stigende, snart aftagende Lyd naaede mit Øre fra Mørket neden under mig. Det var hans Aandedræt, og det viste mig hvor han var.

Ved Randen af Graven og lige under Muren er der en lille Platform, hvorpaa der staar en Træhytte, der benyttes af Arbejderne som Værktøjsskur. Det var der, han holdt sig skjult. Maaske havde han tænkt den Tosse, at jeg ikke vilde vove at forfølge ham ned i Mørket. Men med et Spring var jeg paa Platformen, med et andet gennem Døren, og da jeg hørte ham fra Hjørnet, stod jeg snart overfor ham.

Han kæmpede som en Vildkat, men med sit korte Vaaben kunde han intet udrette. Jeg antager, at jeg har saaret ham dødeligt ved det første vanvittige Hug, thi skøndt han stødte og stødte, havde hans Arm ingen Kraft, og kort efter faldt hans Dolk klirrende ned paa Gulvet. Da jeg havde overbevist mig om, at han var død, stod jeg op og gik ud i Maaneskinnet. Jeg klatrede atter op paa Sletten og vandrede over den, saa meget fra Sans og Samling, som et Menneske vel kan være.

Med Blodet susende for mine Øren og det blodige Sværd i min Haand travede jeg hensigtsløst af Sted, indtil jeg ved at se mig om opdagede, at jeg befandt mig paa Pladsen ved Abbedens Bænk og i nogen Afstand saa den knortede Stub, der for altid vil være knyttet til den frygteligste Erindring i mit Liv. Jeg satte mig ned paa en væltet Træstamme med Sablen over mine Knæ og Hovedet i mine Hænder, og saa forsøgte jeg at gennemtænke, hvad der var sket, og hvad der vilde ske i den allernærmeste Fremtid.

Kejseren havde betroet sig til min Omsorg. Kejseren var død. Det var disse to Tanker, der hamrede i min Hjerne, saa der ikke var Plads for andre. Han var kommet hertil i mit Følgeskab, og nu var han død. Jeg havde fulgt hans Befalinger og hævnnet hans Død. Men hvad betød det? Verden vilde betragte mig som en Forræder, ja, maaske som en Morder. Hvad kunde jeg bevise? Hvilke Vidner kunde jeg fremstille? Kunde jeg ikke have været disse Skurkes Hjælper? Ja, jo! Jeg var uhjælpelig vanæret – den laveste, mest fordømmelige Skabning i hele Frankrig. Dette skulde altsaa blive Enden paa min smukke, militære Løbebane, paa min Moders Forhaabninger. Jeg lo bittert ved Tanken. Og hvad skulde jeg nu tage mig for? Burde jeg gaa tilbage til Fontainebleau, vække Slottet og fortælle, at den store Kejser var bleven myrdet, næppe et Skridt fra mig? – Nej, det kunde jeg ikke, – jeg kunde det ikke! Der var kun en Udvej for en ærekær Soldat, hvem Skæbnen havde bragt i en saa fortvivlet Stilling. Jeg vilde styrte mig i mit Sværd og saaledes dele Kejserens Skæbne, siden jeg ikke havde kunnet afvende den. Jeg rejste mig op med hver en Nerve spændt for at udføre mine Beslutninger, men i samme Øjeblik steg frem for mine Øjne en Aabenbaring, et Syn, der standsede mit Aandedræt. Kejseren stod foran mig!

Han var ikke mere end femten Alen borte, og Maanen skinnede lige ind i hans kolde, blege Ansigt. Han var iført sin graa Kappe, men den var aaben for til, saa at jeg kunde se hans grønne Frakke og hvide Benklæder. Hænderne havde han bag paa Ryggen, og hans Hage var bøjet ned mod hans Bryst, som han ofte havde for Skik.

"Naa," sagde han i sin haarde, kommanderende Tone, "hvad har De at melde?"

Jeg tror, at saafremt han var bleven staaende tavs endnu et Minut, vilde jeg være bleven gal. Men netop denne korte militære Ordre var tilstrækkelig til at bringe mig til mig selv. Død eller levende – nu stod Kejseren foran mig og forlangte min Rapport.

Jeg gjorde øjeblikkelig Honnør.

"De har dræbt den Ene, ser jeg?" sagde han og gjorde et Kast med Hovedet hen imod Skuepladsen for Kampen.

"Ja vel, Sire!"

"Og den anden undslap?"

"Nej, Sire! Jeg har ogsaa dræbt ham!"

"Hvorledes!" raabte han; "De fortæller, at De har dræbt dem begge?" Han traadte nærmere og talte med et Smil, der lod hans hvide Tænder skinne i Maanelyset.

"Det ene Lig ligger dér, Deres Majestæt!" svarede jeg, "det andet findes i Redskabsskuret ved Karréen."

"Saa er de korsikanske Brødre ikke mere," udbrød han, efter en Pavse, som om han talte med sig selv. "Skyggen har for stedse forladt mig." Derefter bøjede han sig frem og lagde sin Haand paa min Skulder.

"De har handlet meget flinkt, min unge Ven!" sagde han, "og udført Deres Ordre til min fuldkomne Tilfredshed."

Saa var han altsaa Kød og Blod, denne Kejser. Jeg kunde føle hans lille, tykke Haand paa min Skulder. Men da jeg kom til at tænke paa, hvad jeg havde set med mine egne Øjne, stirrede jeg saa forvildet paa ham, at han gav sig til at smile.

"Nej, nej, Gerard," sagde han, "jeg er intet Spøgelse, og De har ikke set mig blive dræbt. Kom med herhen, og De vil forstaa det hele."

Ligene laa endnu paa Jorden, og to Mænd stod ved Siden af dem. Da vi nærmede os, saa jeg, at det var Roustem og Mustafa, Kejserens to Mamelukker. Kejseren standsede, da han naaede hen til den graa Skikkelse, som laa i Græsset, og da han fjernede Hatten, som laa i Græsset, saa jeg, at Trækkene var meget forskellige fra hans egne.

"Her ligger en trofast Tjener, der har ofret sit Liv for sin Herre," sagde han; "Hr. de Goudin ligner mig i Figur og Bevægelser, hvad De maa indrømme."

Hvilken vanvittig Glæde overvældede der mig ikke ved disse faa Ord, der paa en Gang gjorde alt klart for mig. Han smilede atter, da han saa min Henrykkelse. Jeg følte en uimodstaaelig Lyst til at omfavne ham, men han traadte et Skridt tilbage som om han havde gættet min Hensigt.

"De er vel ikke saaret!" spurgte han.

"Nej, Sire, men i min Fortvivlelse skulde jeg netop til –"

"Saa, saa!" afbrød han. "De har opført Dem flinkt. Han burde have været paa sin Post. Jeg har set alt, hvad der er sket."

"De saa det, Sire?"

"De har altsaa ikke lagt Mærke til, at jeg har fulgt Dem gennem Skoven? Jeg har ikke tabt Dem af Syne fra det Øjeblik, da De forlod Deres Kvarter, indtil den stakkels de Goudin faldt. Den falske Kejser var foran Dem, den ægte bag ved Dem. Behag at ledsage mig tilbage til Slottet."

Han gav hviskende en Ordre til sine Mamelukker, der hilste i Tavshed og blev, hvor de var, medens jeg fulgte Kejseren. Jeg har paa Ære altid ført mig, som en Husar skal og bør, men selv Lasalle har aldrig struttet saadan af Stolthed eller svunget sin Dolman som jeg gjorde hin Nat. Hvem skulde vel rasle med Sporer og Sabel, om ikke jeg – jeg, Etienne Gerard, Kejserens Fortrolige og Forsvarer, den, der dræbte Napoleons Dødsfjender i Tvekamp. Men han lagde Mærke til min Opførsel og vendte sig lynsnart om imod mig.

"Er det Maaden, hvorpaa man fører sig, naar det gælder en hemmelig Mission?" hvædede han med et koldt Glimt i Øjnene. "Er det saaledes, De forebygger, at Deres Kammerater faar en Anelse om, at der er hændet noget usædvanligt? Hold op med de Narrestreger, min Herre, ellers frygter jeg for, at De bliver forflyttet til Sapørerne, hvor De vil faa haardere Arbejde og ingen Dolman at svinge."

Saaledes var Kejseren. Ikke saa snart fik han Færten af at nogen mente at have Krav paa ham, før han benyttede den første Lejlighed til at vise, hvilket Svælg der var imellem dem. Jeg hilste og var tavs, men jeg maa tilstaa, at jeg følte mig saaret efter alt, hvad der var passeret imellem os. Han førte mig op til Slottet, hvor vi gennem en Bagdør slap ind i hans Privatkabinet. Og nu stod jeg ved Døren,

som jeg havde gjort det om Eftermiddagen. Kejseren slængte sig ned i en Lænestol og hensank i tavs Grublen. Tilsidst vovede jeg at minde ham om min Nærværelse ved en svag Hosten.

"Naa, min gode Gerard," sagde han, "De er aabenbart meget nysgerrig efter at faa at vide, hvad alt dette skal betyde?"

"Jeg er fuldtud tilfreds, Sire, selv om det maatte behage Dem ikke at fortælle mig noget som helst!" svarede jeg.

"Passiar!" sagde han utaalmodig. "Det, De der siger, er ikke andet end Ord. I samme Øjeblik, De er paa den anden Side af Døren, vil De begynde at anstille Efterforskninger. Om to Dage vil Deres Kammerater vide Besked og om tre Dage hele Fontainebleau, om fire Dage vil Historien være ude over Paris. Saafremt jeg derimod fortæller Dem tilstrækkeligt til at stille Deres Nysgerrighed, er der sagtens et svagt Haab om, at De vil være i Stand til at beholde det for Dem selv."

Han forstod mig ikke, Kejseren, men jeg kunde blot bukke i Tavshed.

"Kun faa Ord er nødvendige for at forklare Sagen," sagde han. Han talte meget hurtigt og gik med hastige Skridt frem og tilbage i Værelset. "Det var Korsikanere, disse to Mænd, og jeg havde kendt dem i min Ungdom. Vi har tilhørt det samme Broderskab – de korsikanske Brødre, som vi kaldte os. Det blev dannet i den gamle Paolis Dage, forstaaer De, og det havde visse strenge Love, som ingen ustraffet kan bryde."

Ved disse Ord syntes jeg, at alt, hvad der var Fransk, havde forladt ham, og at det var en Korsikaner, der stod foran mig. Manden med de stærke Lidenskaber og den desperate Hævnlyst. Hans Tanker var vendt tilbage til hans tidligere Dage, og i fem Minutter gik han op og ned i Værelset med hastige smaa Skridt. Men med en utaalmodig Haandbevægelse førte han sig atter tilbage til Frankrig og til mig.

"Saadan et Selskabs Love," vedblev han, "er meget gode for en almindelig Dødelig. I de gamle Dage var der ingen mere trofast Borger end jeg. Men Tiderne skifter, og det vilde hverken fremme Frankrigs eller mit Velfærd, om jeg længere fulgte disse Bestemmelser. De vilde tvinge mig til det, og saa kom Skæbnen over deres egne Hoveder. Disse to var Broderskabets Ledere, og de var komne hertil fra Korsika for at formaa mig til at møde dem paa det opgivne Sted. Jeg vidste alt for vel, hvad dette Møde betød, thi endnu er ingen vendt tilbage fra et saadant. Paa den anden Side, hvis jeg ikke kom, vilde det betyde endeløs Forfølgelse af min Person. Jeg kender deres Metode."

Der kom igen et haardt Træk om hans Mund og et koldt Glimt i hans Øjne.

"De forstaaer den Forlegenhed, jeg var i, Hr. Gerard!" fortsatte han. "Hvad vilde De for Resten have gjort i mit Sted!"

"Givet 10de Regiment Ordre til at gennemsøge Skoven og bringe Slyngherne for Deres Fødder, Sire!" svarede jeg.

Han rystede smilende paa Hovedet.

"Jeg har meget vægtige Grunde, hvorfor jeg ikke ønskede dem fanget levende," sagde han, "De vil forstaa, at en Morders Tunge undertiden kan være et lige saa farligt Vaaben som hans Dolk. Jeg vil ikke skjule for Dem, at jeg for enhver Pris ønskede at undgaa Vrøvl og Skandale. Det var derfor, jeg befalede Dem ikke at tage Pistoler med. Nu vil mine Mamelukker udslette ethvert Spor, og ingen vil faa noget at vide om Affæren. Jeg har over tænkt alle mulige Planer. Havde jeg sendt mere end en Forsvarer med de Goudin ind i Skoven, vilde Brødrene ikke have vist sig. Men for en enkelt Mands Skyld vilde de ikke forandre deres Plan eller lade Lejligheden slippe fra sig. Det var Oberst Lasalles tilfældige Nærværelse her i det Øjeblik, da jeg modtog Tilsigelsen, der bevirkede, at jeg valgte en af hans Husarer. De blev den udvalgte, Hr. Gerard, fordi jeg havde Brug for en Mand, der kunde føre en Sabel, og som ikke vilde trænge længere ind i den Historie, end jeg ønskede. Jeg haaber, at De vil retfærdiggøre mit Valg i denne Henseende, som De har gjort det, hvad Deres Dygtighed og Mod angaar!"

"Jeg beder Dem at være forvissat herom, Sire!" svarede jeg.

"Saa længe som jeg lever," fortsatte han, "maa der altsaa ikke over Deres Læber komme et Ord om denne Sag."

"Jeg vil udslette den af min Hukommelse, Sire! Jeg lover at forlade dette Værelse ganske som jeg var, da jeg traadte herind Kl. fire i Eftermiddag."

"Det kan De ikke," svarede Kejseren smilende. "Den Gang var De Løjtnant. Tillad mig at sige Dem Godnat – *Kaptajn* Gerard!"

II.

Hvorledes Brigaderen fik Æresmedaljen

Hertugen af Tarentum eller Macdonald, som hans gamle Kammerater foretrak at kalde ham, var aabenbart i et skrækkeligt Humør. Hans barske, engelske Ansigt lignede i Øjeblikket en af disse groteske Masker, der smykker Facaderne i Faubourg St. Germain. Major Charpentier og jeg kunde ikke undgaa at se, at han indvendig var rasende.

"Brigader Gerard af Husarerne," sagde han med en Mine som en Korporal overfor en Rekrut. Jeg gjorde Honnør.

"Major Charpentier af Hest-Grenadererne!"

Min Kammerat slog Hælene sammen.

"Kejseren har en Sendelse for Dem."

Uden yderligere Forklaring aabnede han Døren og meldte os.

Jeg har set Napoleon ti Gange til Hest for hver en Gang til Fods, og jeg har altid fundet, at han gjorde klogt i at vise sig for Tropperne saaledes, thi i Sadlen gjorde han en meget god Figur. Derimod finder jeg, at han til Fods var for lille og med sine krumme Skuldre mere lignede en Professor ved Sorbonnen end Frankrigs første Soldat. Imidlertid havde han en fast Mund, og hans Øjne var mærkværdige. Han har en Gang vendt dem imod mig i Vrede, og jeg vil hellere ride gennem en fjendtlig Afdeling paa en daarlig Hest end se dem saaledes igen. Og alligevel er jeg ikke en Mand, man nemt jager en Forskrækkelse i Livet.

Kejseren stod henne i det ene Hjørne af Værelset med Ryggen mod Vinduet og stirrede paa et stort Kort, der hang paa Væggen. Berthier stod ved Siden af ham og forsøgte at se kløgtig ud. Netop da vi traadte ind, snappede Napoleon Kaarden fra ham og pegede paa Kortet med den. Han talte hurtigt og lavmælt, men jeg hørte ham dog sige: "Meuse-Dalen" og to Gange gentage Ordet "Berlin". Da vi traadte ind, kom Berthier os i Møde, men Kejseren standsede ham og befalede os at komme nærmere.

"De har endnu ikke modtaget Æres-Medaljen, Brigader Gerard?" sagde han.

Jeg besvarede Spørgsmaalet benægtende og skulde netop tilføje, at det var ikke, fordi jeg ikke havde fortjent den, da han afbrød mig paa sin sædvanlige korte Maade.

"Og De, Major?"

"Nej, Sire!"

"Saa skal De begge faa Lejlighed hertil – !"

Han førte os begge hen til det store Kort. Med Spidsen af Berthiers Kaarde pegede han paa Rheims.

"Jeg vil være aabenhjertig overfor Dem, mine Herrer, som overfor to Kammerater. De har jo begge været hos mig siden Marengo, husker jeg," Han havde et mærkværdig behageligt Smil, der plejede at lyse op paa hans blege Ansigt som en mat Solstraale. "Her ved Rheims er i Øjeblikket vort Hovedkvarter, og det i Dag den fjortende Marts. Meget vel. Der er Paris, godt og vel tolv Mil herfra. Blücher ligger i Nord, Schwarzenberg i Syd." Han prikkede i Kortet med Kaarden, medens han talte.

"Nuvel!" sagde han, "jo længere ind i Landet disse Folk marscherer, des mere afgørende skal jeg knuse dem. De er i Færd med at rykke mod Paris. Meget vel. Lad dem komme. Min Broder, Kongen af Spanien, vil snart være her med hundrede tusinde Mand. Det er til ham, at jeg vil sende Dem. De skal overbringe ham et Brev, af hvilket De hver faar et Eksempplar. Det er for at meddele ham, at jeg kommer ham til Hjælp om to Dage med hver Mand, hver Hest og hver Kanon. Jeg maa give Dem en Hvil paa otte og fyrretyve Timer. Saa lige mod Paris! De forstaar mig, mine Herrer!"

Aa, blot jeg kunde have beskrevet Jer min Stolthed og min Lykke ved saaledes at blive den store Mands Fortrolige. Da han rakte os vore Breve, klirrede jeg med Sporene, skød Brystet frem og

smilede og nikkede for at lade ham forstaa, at jeg havde fattet hans geniale Plan. Han smilede ogsaa og lagde et Øjeblik sin Haand paa min Skulder. Jeg vilde gerne have betalt det halve af min Lønning, hvis min Moder kunde have set mig i det Øjeblik.

"Jeg skal vise Dem Deres Rute," sagde han og vendte sig atter mod Kortet. "De maa følges ad saa langt som til Bazoches. De maa da skilles. Den ene tager Vejen mod Paris over Oulchy og Neuilly, medens den anden rider Nord paa gennem Braine, Soissons og Senlis. Har De noget at bemærke, Brigader Gerard?"

Jeg er kun Soldat, men mangler dog ikke Talegaver og Ideer. Jeg begyndte at tale om Frankrigs Hæder og Storhed, men Kejseren afbrød mig brat.

"Og De, Major Charpentier?"

"Saafremt vi maatte finde, at den opgivne Rute er usikker, er det da tilladt at vælge en anden?"

"Soldater vælger ikke, de adlyder!" svarede Napoleon. Han bøjede Hovedet for at vise, at vi kunde gaa og vendte sig atter mod Berthier. Jeg ved ikke, hvad han sagde til denne, men jeg hørte dem begge le.

Som I sagtens kan tænke Jer, begav vi os skyndsomst paa Vej. Efter en halv Times Forløb red vi ned gennem Rheims og Klokken slog netop tolv, da vi passerede Domkirken. Jeg havde min lille graa Hoppe, Violette, under mig, og det var den hurtigste Hest i hele sjette Brigade. Charpentier red derimod en af den Slags Gyngeheste, disse Hestgrenaderer holdt saa meget af, en Ryg som et Sengested og Ben som en Vandpost. Han var selv en klodset Fyr, saa det var et kønt Par.

Da vi kom ud af Byen, red vi igennem den franske Lejr og derefter over Slagmarken fra i Gaar. Denne var besaaet med Ligene af Russerne og af vore egne stakkels Kammerater. Men alligevel frembød Lejren det bedrøveligste Syn. Vor Hær var ved at smelte hen. Med Garden fik det endda gaa, skønt den unge Garde kun bestod af Rekrutter. Artilleriet og det svære Kavalleri kunde have været udmærket, saafremt der blot havde været noget mere af det; men Infanteristerne med deres Underofficerer lignede næsten Skoledrenge med deres Lærere. Og vi havde ingen Reserver. Naar jeg saa fortæller, at der stod 80,000 Prøjsere i Nord og 150,000 Russere og Østrigere i Syd, vil I forstaa, mine Venner, at dette kunde stemme selv den tapreste Mand alvorlig.

For mit eget Vedkommende maa jeg tilstaa, at jeg fældede en Taare, indtil jeg kom i Tanker om, at Kejseren stadig var iblandt os, og at han samme Morgen havde lagt sin Haand paa min Skulder og havde lovet mig Æres-Medaljen. Dette fik mig til at se lysere paa Tingene, og jeg jog Sporene i Violettes Sider, indtil Charpentier bad mig om at have Medlidenhed med hans store, prustende Kamel. Vejen var elendig, og Artilleriet havde skaaret to Fod dybe Furer i den, saa i og for sig havde han Ret i, at det ikke var Stedet for en Galop.

Jeg har aldrig staaet paa en særlig venskabelig Fod med denne Charpentier, og de næste fem Mil kunde jeg ikke trække et Ord ud af ham. Han red med sammentrukne Bryn og Hagen ned paa Brystet som et Menneske, der er hensunken i sine egne Tanker. Jeg spurgte mere end én Gang, hvad der optog ham, idet jeg gik ud fra, at jeg med min hurtigere Intelligens muligvis kunde klare Begreberne for ham. Han svarede altid, at det var hans Sendelse, han tænkte paa, hvilket overraskede mig, thi skønt jeg aldrig havde haft store Tanker om hans Forstand, forekom det mig umuligt, at nogen kunde misforstaa en saa simpel og soldatermæssig Opgave.

Da vi kom til Bazoches, red han imod Syd og jeg imod Nord. Før han forlod mig, vendte han sig imidlertid om i Sadlen og saa paa mig med et besynderligt spørgende Blik.

"Hvad har De faaet ud af det, Brigader?" spurgte han.

"Af hvad?"

"Af vor Sendelse."

"Den er dog lige til!"

"Ja, det tror De! Hvorfor betroede Kejseren os sine Planer?"

"For at prøve vor Forstand!"

Min Ledsager lo paa en Maade, som jeg fandt generende.

"Maa jeg spørge, hvad De har i Sinde at gøre, saafremt De finder alle disse Landsbyer fulde af Prøjsere?" spurgte han.

"Jeg følger min Ordre."

"Saa bliver De blot slaæet ihjel."

"Meget muligt."

Han lo igen, denne Gang saa udfordrende, at jeg greb til mit Sværdhæfte. Men før jeg kunde fortælle ham, hvad jeg mente om hans Dumhed og Uopdragenhed, havde han vendt sin Hest og humpede ned ad Vejen. Jeg saa hans svære, laadne Kappe forsvinde bag Brynet af Højen og red saa videre, medens jeg undrede mig over hans Opførsel. Fra Tid til anden stak jeg Haanden ind paa Brystet for at overbevise mig om, at jeg endnu sad inde med det værdifulde Dokument. Dette prægtige Papir, der skulde skaffe mig Æresmedaljen, om hvilken jeg saa længe havde drømt. Hele Vejen fra Braine til Sermoise tænkte jeg paa, hvad min Moder vilde sige, naar hun hørte det.

Jeg standsede hen paa Formiddagen for at give Violette et Foder i en Kro, der laa ved Landevejen ikke langt fra Soissons. Kromanden meddelte mig da, at Marmont havde trukket sig tilbage herover for to Dage siden, og at Prøjserne var gaaede over Aisne. En Time senere saa jeg i det svindende Dagskær to af deres Vedetter paa en Høj til højre, og da Mørket brød frem, skinnede deres Bivuak-Ild mod den nordlige Himmel.

Da jeg hørte, at Blücher allerede havde besat Egnen for to Dage siden, forbavsede det mig, at Kejseren ikke allerede vidste, at Egnen, hvorigennem han havde befalet mig at ride med det vigtige Brev, var besat af Fjenden. Men saa tænkte jeg paa, at han havde sagt til Charpentier, at en Soldat har at adlyde, ikke at vælge. Jeg skulde følge den Vej, han havde opgivet mig, saalænge Violette kunde røre et Lem og jeg holde en Tømme. Paa hele Turen fra Sermoise til Soissons, hvor Vejen gaar op og ned og snor sig gennem Fyrreskove, holdt jeg min Pistol og min Sabel parat, idet jeg red hurtigt til, naar Vejen gik lige ud, og naar jeg skulde dreje om Hjørnene, sagtede jeg Farten, saaledes som jeg havde lært i Spanien.

Da jeg kom til den Bondegaard, som ligger til højre for Vejen, naar man har passeret Træbroen, der fører over Crise, i Nærheden af den store Statue af "den hellige Jomfru", raabte en Kone til mig fra Marken, at Prøjserne var i Soissons. En lille Afdeling Landsenerer var kommen samme Eftermiddag, og man ventede en hel Division inden Midnat. Jeg gav mig ikke Tid til at høre Slutningen af hendes Beretning, men jog Sporerne i Violettes Sider, og fem Minutter efter galopperede jeg ind i Byen.

For Enden af Hovedgaden stod tre Uhlaner og sludrede ved Siden af deres Heste, medens de røg paa Piber saa lange som min Sabel. Jeg fik Øje paa dem i Lyset fra en aaben Dør, men af mig kan de kun have set Skinnen af Violettes graa Sider og den sorte Skygge af min flagrende Dolman. Et Øjeblik efter for jeg gennem en Klynge af dem, der kom ud fra en aaben Port. Violette løb en af dem over Ende, og jeg sparkede efter en anden uden dog at træffe ham. To Karabinskud knaldede, men jeg var allerede kommen om det nærmeste Hjørne og hørte ikke en Gang Kuglernes Hvislen. Aa, hvor vi var storartede, Violette og jeg! Hun løb som en opskræmmed Hare, og der fløj Ild fra Hovene. Jeg stod op i Stigbøjlen og svingede mit Sværd. Der var nogen, der sprang til for at gribe Tøjlerne. Jeg huggede Armen over paa Vedkommende og hørte ham hyle af Smerte bag mig. To Ryttere red ind paa mig. Jeg stødte den ene ned og satte fra den anden. Et Minut efter var jeg ude af Byen og fløj hen ad en bred, hvid Landevej med sorte Pople langs Siderne. Endnu en Tid hørte jeg Lyden af Hovslag bag ved mig, men de døde lidt efter lidt hen. Til sidst kunde jeg ikke skelne dem fra mit eget Hjertes Banken. Snart blev alt stille. De havde opgivet Jagten.

Jeg maatte nu være midt inde i Fjendens Linjer, thi ud fra et Hus ved Vejsiden lød en Drikkevis, sunget af flere Stemmer. Kort efter dukkede to Mænd frem i Maaneskinnet – Himlen var nu ganske uden en Sky – og tilraabte mig noget paa Tysk, men jeg galopperede videre uden at svare dem. De var aabenbart bange for at give Ild, thi deres egne Husarer er klædt netop som jeg var.

Det var prægtigt Maaneskin, og Træerne kastede deres mørke Skygger hen over Vejen. Jeg kunde se ud over Landet lige saa tydeligt, som om det var om Dagen, og meget fredeligt saa det ud,

naar undtages, at der flammede en stor Ildebrand et Steds oppe i Nord. I denne stille Nattetime og med Bevidstheden om, at jeg havde Faren baade for og bag, var der noget gribende og uheldsvangert ved denne store, fjerne Ild. Men jeg er ikke saa let paavirkelig, dertil har jeg oplevet for mange mærkelige Ting. Jeg gav mig til at nynne en rask Melodi og tænkte paa den lille Lisette, som jeg maaske skulde faa at se i Paris. Jeg var helt optaget ved Tanken herom, da jeg ved at dreje om et Hjørne kom lige ind paa et halvt Dusin tyske Dragoner, som sad omkring en Brændeild ved Vejsiden.

Jeg saa straks, at hvad jeg end gjorde, vilde jeg nu blive jaget, og paa en Hest, der allerede havde tilbagelagt seks lange Mil. Men det var bedre at blive jaget fremad end at blive jaget tilbage. Risikoen blev den samme i den maaneklare Nat med Forfølgernes friske Heste bag mig, men saafremt det skulde lykkes mig at ryste dem af mig, vilde jeg foretrække, at det skete i Nærheden af Senlis fremfor ved Soissons. Dette stod mig klart i samme Øjeblik. Mine Øjne havde næppe hvilet paa de skæggede Ansigter under Metalhjelmen, før mine Sporer havde rørt Violette, og hun for af Sted som en Stormvind.

Hvilken Raaben og Klirren og Stampen bag os! Tre af dem fyrede, og tre svang sig paa deres Heste. En Kugle traf Bagremmen paa min Sadel med en Lyd som en Stok mod en Dør. Violette sprang vildt forover, og jeg troede, hun var bleven saaret. Men det var kun et Strejfskud, tæt op imod en af Forhovene. Aa, det kære lille Dyr, hvor jeg dog elskede det, da jeg mærkede, at det atter slog over i sin lange, lette Galop, medens Hovene gik som en spansk Piges Kastagnetter. Jeg kunde ikke beherske mig. Jeg vendte mig i Sadelen, vinkede og raabte: "Leve Kejseren!" og hylede af Latter over den Strøm af Eder, der fulgte paa.

Men Enden var ikke endda. Havde min Hest været frisk, havde vi nok redet dem agterud. Der var en af dem, en ung Knøs af en Officer, som var bedre ridende end de andre. Han kom mere og mere ind paa Livet af mig. De to andre Forfølgere red allerede trehundrede Alen bag ham, og hver Gang jeg vendte mig om, saa jeg, at Afstanden stadig blev større.

Jeg ventede, indtil Knøsen var kommen et langt Stykke foran sine Kammerater, og saa holdt jeg lidt igen paa min Hoppe, ganske lidt, saa at han maatte tro, at han nok skulde indhente mig. Da han kom indenfor Skudvidde, trak jeg min Pistol frem og lagde min Hage paa Skuldren for at se, hvad han vilde tage sig for.

Han gjorde ikke Mine til at fyre, og jeg opdagede hurtigt Grunden. Den dumme Dreng havde taget Pistolerne ud af Sadelhylsterne, da han skulde kampere for Natten. Nu svang han Sablen imod mig og udstødte en eller anden Trusel. Han syntes ikke at forstaa, at han var ganske overgivet til min Naade og Barmhertighed. Jeg holdt Violette tilbage, indtil der ikke var stort mere end en Landselængde imellem Hestene.

"Rendez-vous!" brølede han.

"Maa jeg komplimentere Monsieur for hans Fransk," sagde jeg og lagde Pistolen paa min venstre Arm, hvad jeg altid har fundet var den bedste Maade at skyde paa fra Sadel. Jeg sigtede paa hans Ansigt og kunde i Maanelyset se, hvor bleg han blev, da han forstod, at det var ude med ham. Men netop da jeg lagde Fingeren paa Aftrækkeren, kom jeg til at tænke paa hans Moder, og jeg jog min Kugle gennem Bringen paa hans Hest. Jeg er bange for, at han slog sig slemt i Faldet, for det var et frygteligt Bums, men da jeg havde mit Brev at tænke paa, lod jeg atter Violette strække ud.

Men de var ikke saadan at ryste af sig, disse Banditter. De to andre Forfølgere tog sig ikke mere af deres Officer, end om han havde været en Rekrut, der var bleven kastet af i Rideskolen, men fortsatte Jagten paa mig. Jeg var kommen op ad en Bakkeskraaning og haabede saa smaat at have set dem for sidste Gang; men Pokker tage mig, om de ikke var lige i Hælene paa mig! Derfor fremad i lynende Fart! Min Hoppe rystede Hovedet og jeg min Chako for at vise, hvad vi tænkte om to Dragoner, der søgte at fange en Husar. Men i samme Øjeblik holdt mit Hjerter næsten op at banke, thi for Enden af den lange, hvide Vej holdt en sort Klynge Kavalleri rede til at modtage mig. En ung Soldat vilde have taget det for Trærnes Skygger, men jeg saa godt, at det var en Afdeling Husarer, og hvorhen jeg end vendte mig, syntes Døden mig vis.

Jeg havde altsaa Dragonerne bagved mig og Husarerne foran mig. Aldrig siden Moskwa havde jeg været i en saadan Knibe. Men for mit Korps' Ære vilde jeg hellere lade mig hugge ned af det lette Kavalleri end af det svære. Jeg drev derfor Violette fremad.

Jeg husker, at jeg forsøgte at bede en Bøn, medens jeg red fremad, men at jeg var lidt ude af Øvelsen, og de eneste Ord, jeg kunde finde, var Bønnen om godt Vejr, vi plejede at bruge paa Skolen Aftenen før en Helligdag. Men denne var dog altid bedre end ingen, og jeg fremmumlede den netop, da jeg pludselig hørte franske Udraab foran mig. Det var vore egne, kære, smaa Slyngler af Marmonts Korps! Mine to Forfølgere gjorde kort omkring og galopperede bort i rasende Fart, medens Maanelyset brødes i deres Metalhjælme, og jeg travede hen til mine Venner uden upassende Fart, thi jeg vilde have, de skulde forstaa, at selv om en Husar maa flygte, er det imod hans Natur at flygte for hurtigt. Imidlertid er jeg bange for, at Violettes Forpustethed og skummende Mule paa det kraftigste dementerede min skødesløse Optræden.

Og hvem var vel saa i Spidsen for Troppen andet end den gamle Bouvet, som jeg frelste ved Leipzig! Da han fik Øje paa mig, fyldtes hans smaa, missende Øjne med Taarer, og jeg blev helt rørt over at se hans Glæde. Jeg fortalte ham om min Sendelse, men han lo vantro, da jeg sagde, at jeg skulde gennem Senlis.

"Fjenden er der," sagde han, "saa du kan ikke komme derigennem."

"Netop af den Grund vil jeg derigennem," svarede jeg.

"Men hvorfor dog ikke vælge den lige Vej til Paris med din Depeche? Hvorfor netop vælge den eneste Vej, hvor du kan være nogenlunde sikker paa enten at blive taget til Fange eller dræbt?"

"En Soldat vælger ikke, han adlyder!" sagde jeg, ganske som jeg havde hørt Napoleon sige.

Den gamle Bouvet brød ud i en drillende Latter, der varede lige indtil jeg havde sat mine Moustacher i Vejret og maalt ham fra Top til Taa. Saa kom han endelig til Fornuft.

"Godt," sagde han, "men saa maa du helst tage af Sted med os, thi vi skal ogsaa til Senlis for at rekognisere. En Eskadron af Ponnowskis polske Lansenerer foran os."

Saa travede vi af Sted gennem den stille Nat, indtil vi kom op paa Siden af Polakkerne. Fine gamle Soldater var det, selv om de forekom mig lidt tunge til deres Heste. Det var en Fryd at se dem, og de kunde ikke have ført sig bedre, om de havde hørt til min egen Brigade. Vi fulgtes ad, indtil vi henad Morgenstunden saa Lysene i Senlis. En Bonde kom trækkende med sin Kærre, og han fortalte os, hvorledes det stod til inde i Byen. Hans Efterretninger var paalidelige nok, thi hans Broder var Kusk hos Borgmesteren, og de havde talt sammen hele den foregaaende Aften. En enkelt Eskadron Kosakker var indkvarteret paa Raadhuset, som laa i et Hjørne paa Torvet og var Byens største Bygning. En hel Division prøjsisk Infanteri kamperede i Skoven nordpaa, men i Senlis var der ikke andet end Kosakker.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.